

Зеконым зегъэушъомбъугъэнымкэ Адыгейим ипащэхэм игъоу альэгъухэрэм Владимир Путиным къадыригъештагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным зеконым зегъэушъомбъугъэнымкэ Адыгейим ипащэхэм игъоу альэгъухэрэм къадыригъештагъ. Адыгэ Республиком и Лышъхъэ ишшэрилхэр пээльэ гээнэфагъэкэ зыгъэцэктээрэ Къумпыл Мурат бэмышэу къералыгъом ипащэ зэлукэгъоу дырилагъэм ахэмкэ ашыдэгошагъ.

Къумпыл Мурат хэгъэгум и Президент зеконым хэхъонигъэ республикэм зэрэшишьеэр кыифилогъа, федеральна гупчэм Ишыгъэгъу мэхъанэшо зэрэратырэр хигъеунэфыкыгъ. Гүшүэл пае, федеральна программэу «2011 — 2018-рэ ильясхэм зеконым Урысые Федерациим зыщегъэушъомбъугъэны» зыфиорэм къыдыхэлтигъагъа тапэки федеральна Ишыгъэгъу тищыгъа.

Къушхъэ зыгъэпсэфыпэу «Лэгъо-Накъ» зыфиорэм зеконым нахь зыригъэушъомбъущ. «Лэгъо-Накъ» изекло-зыгъэпсэ-

фыпэ амалхэм зыкызыгъа-хынхэм япхыгъэ юфыгъохэм язшэхоянкэ джащ фэдэу республикэр федеральна гупчэм ишыгъэгъу щэгугы.

Владимир Путиным Адыгейим ипащэхэм игъоу альэгъухэрэмкэ къадыригъештагъ. Зэлукэгъум икэххэм атетэу къералыгъом ипащэ Адыгейим кыншыгъэ юфыгъохэм ахэлпээнхэмкэ ыкчи ашкэ ишкэгэ амалхэр зэрханхэмкэ пшээрыль гээнэфагъэхэр афишигъэх.

Адыгэ Республиком ибюджетхэр зэдиштэнхэм пае сомэ миллион 500 федеральна бюджетын кыифыхааэхын Адыгейир щэгугы. Финанс Ишыгъэгъу тедээ къазаратырэр бюджет пшээрыльхэр загъэцакэхэкэ ыкчи хэбзэлахь, мыхбэзэлахь федэхэм зэрхахьорэм къихэкэ Ишыгъэгъу хэрэг ишээс нахь макэу къалахы зыхыкээ ари.

**Адыгэ Республиком и
Лышъхъэ ипресс-къулыкъу**

Мэкъу-мэштыр зыфэгъэзэгъэ лъэныкъохэр зэлахъущтых

Адыгэ Республикэм экономикэ политикэмкэ и Координационнэ совет изэхэсыгъоу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишшэрилхэр пээльэ гээнэфагъэкэ зыгъэцэктээрэ Къумпыл Мурат зэришагъэм Адыгейим иагропромышленнэ комплекс хэхъонигъэ зэришыгъэм щитегушигъэх.

Бизнес-сообществэм илъыкхэу кырагъяблэгъяжэхэм мэкъу-мэштыр нахьыбэу федэ къетэгъэзэнымкэ юфыгъо заулэ кыншалэтыгъ. Гүшүэл пае, хызымэтланлэу «Синдика-Агро» зыфиорэр зэхэзьшагъа Лышъхэ Ибрахым фышъхээ лэжыгъэхэр мыфедэу, хэтэрыкхэм е пхэшхээ-мышхэхэм якъэхъыжын зыфагъазэмэ нахьышоу ылъытагъ.

Зэфэшыгъээ лахъзэхэль обществэу «Радуга» зыфиорэм ипащэу Джарымэкъо Хызыр кызызэриуагъэмкэ, лэжыгъэхэр зыншалыгъырэ гэччүйчэлэхэр республикэм фикъухэрэп, кооперации ашкэ хэкыгъэ хүн ылъэкиштигъэ.

Адыгейим и Лышъхъэ ишшэрилхэр пээльэ гээнэфагъэкэ зыгъэцэктээрэ Къумпыл Муратмы лъэныкъом кооперации кызызэрекүштийр кыншалыгъырэ — Италии ичигүлэжхэм аш фэдэ амалыр икъоу кыншагъэхэрэдэ.

«Пхэшхээ-мышхэхэр зыншалыгъырэ ухьумалэхэр кооперации шыкэ тетэу гээсэгэштээ. Джидэдээм республикэр лъэшэу ахэм ашкэ. Пхэшхээ-мышхээ чыгхэр бэу зэргээтийхээрэм ехэгээгээ ахэр зыншалыгъырэ шыгээхэми нахь афэнэхийхээ хъугъэ. Бизнесын

е процент 68-р федеральна бюджетын имылкоу бизнес цыклумээ пэсэлэшьиэхэмэрэ апэдэяхъащхэр ари.

Унээ инвестиционнэ проектхэу агъэцэктэгъэхэр зызэхфыхэм нафэ къэхбүгэ инвесторхэр щит организациехэм Адыгэ Республикэм изэхэуэгъо-еэгэ бюджет ильясым кынхон хэбзэлахьэу сомэ миллиард 209-рэ зэрэргэхъагъэр, юфыгъэ чынлээ 2340-рэ зэрэзэхашагъэр.

(Икэх 2-рэ н. ит.)

Ягуапэу ямылъку къахалъхъэ

Адыгэ Республикэм экономикэ политикэмкэ и Координационнэ совет изэхэсыгъоу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишшэрилхэр пээльэ гээнэфагъэкэ зыгъэцэктээрэ Къумпыл Мурат зэришагъэм Адыгейим икапитал шхъялэе инвестицииу къыхалъхагъэр зыфэдизир щизэхафыгъ.

Адыгэ Республикэм экономики хэхъонигъэмэрэ сатыумрэкэ и министрэу Олег Топоровым

кызызэриуагъэмкэ, 2014-рэ ильясым кыншегъэхъагъэу 2016-мээс сомэ миллиард 48-м ехүурэ

инвестициихэр капитал шхъялэе сомэ миллиард 2,6-р социальнэ инфраструктурэм ипсэуальхэм яшын тегъэпсыхъэгъагъ. Сомэ миллиард 32,8-р

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Гъогум ишынкээ федеральна гупчэр Іэпышгъущт

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним федеральна хабзэм иғъәцәкәкло күлүкүхэм пшъэриль афишыгъ Адыгэ Республикаем ишшъхъетехэм къаітагъе юфыгъоу
Мыекъуапэ къэзыухъэрэ гъогум ишынкээ ахьщэ къихэгъэкыгъэним ехъыллагъехэм ахэплъенхэу.

Адыгейм и Лышъхъе ишшъэрэлхэр піэлтэе гъэнэфагъэкэ зыгъәцәкәрэ Къумпъыл Мурат зигугъу къэтшыгъе гъогум ишынкээ юфхэм язытет бэмийшэу Владимир Путиним дыри-іэгъе зэлукъегъум къыщыфитогъа.

Автомобиль гъогум иапэрэ лахъеу километри 9,4-рэ зиккыягъэр федеральна программа «Урысыем итранспорт системэ 2002 — 2010-рэ ильсхэм уахътэм диштэу гъэпсыгъенир» зыфыорем къыдыхъельтэгъе ашыгъ. Километри 10 зиккыягъегъешт ятлонэрэ лахъми,

километри 6 зиккыягъегъешт ящэнэрэ лахъми ягъэпсын проектын къыщыдэлтыгъа.

Автомобиль гъогум иятлонэрэ лахъ иғъепсынкээ Изын къаратыгъах, сомэ миллиард 1,9-рэ фэдиз ашт пэлхъяшт. Проектын ипхырыщиңкээ федеральна гупчэр къаделэн фае.

Мыекъуапэ къэзыухъэрэ гъогур ашын фаеу зыкъехъугъэр автомобильхэм зэрахэхъугъэр ары. Мыекъуапэ пхырыкырэ гъогумкэ хэгъэгүм икъэлэ анахъ инхэми, зекло кластерми, хы Шуцїэ лушоми альээсих.

Адыгэ Республикаем псөольэ-

шынымкээ, транспортныкээ, коммунальна, гъогу хъызметынкээ и Министерствэ къызэритыгъэмкээ, къимафэрэ чэш-зымафэм республикэм икъэлэ шъхъаэ автомобиль мин 37-рэ фэдиз щэзекло, гъемафэрэ ахэм япчагъе фэдишкээ нахыбэ мэхъу. Керчъ хыттуалэм лъэмидж зэрэтиральхъагъэм ехъыгъеу Мыекъуапэ зэпзычышт автомобильхэм япчагъе нахыбэ хъунэу енэгүх.

**Адыгэ Республикаем
и Лышъхъе
ипресс-къулыкъу**

Ягуапэу ямылъку къахалъхъэ

(Икъеух).

Джащ фэдэу министрэм зэрэхигъеунэфыкыгъэмкээ, Адыгейм иунэе компаниехэм джиддэдэм сомэ миллиард 44-м ехъу зыосэ проект 47-мэ юф адашэе. Ахэм азыныкъо нахыбэр Джеджэ районым, къалеу Мыекъуапэ, Тэхуттэмымьое районым ащацака. Инвестиционна проектхэмкэ ауж къенхэх Красногвардейск, Шэуджэн районхэр, Адыгэхъалэ.

Социальнэ лъэнъикъом ипсөуальхъэм ахалхъэрэ инвестицихэм мы зэхэсгэйм щатгушыгъа. Мы аужыре ильэсийм гъесэнгъэм, физическэ культурэм, спортым, посунгыгъэм икъэухуумэн, культурам, социальнэ фэло-фашхэхэм афэгъэзгээ псөольэ 28-мэ ягъепсын Адыгейм үүж щитыгъэх. 2014-рэ ильэсийм къыщэгъэжъягъа а псөуальхъэм сомэ миллиарди 2,6-м ехъурэ бюджет инвестицихэр ахалхъагъэх.

Адыгэ Республикаем экономикэ хэхоныгъэмэр сатуумэрээ иминистрэу Олег Топоровым ишшошкээ, а лъэнъикъохъэр ары хэхоныгъэ зышинымкээ анахъеу амал зиэхэр. А еллыгъикъам къыдьыргъештагъ консорциумэу Леонтьевскэ гупч — AV Group зыфыорем ипашэу Алексей Крыловми.

Министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ япащхэм лъэнъикъоу зыпильхэм ащапхырашынкээ Хабзэм икъулыкъухъэу чылгэхэм ашылхэм пшъэдэкыжээзэрахъирээр нахь икъюу къагурыон, цыфхэм яофыгъохэр зэкээ ашланхэ ыкъи ахэм язэшохынкээ псынкэу юпшыгъа арагъээгъотын фае», — хигъенэфыкыгъ Къумпъыл Мурат.

Хабзэм икъулыкъухъэу чылгэхэм ашылхэм пшъэдэкыжээзэрахъирээр нахь икъюу къагурыон, цыфхэм яофыгъохэр зэкээ ашланхэ ыкъи ахэм язэшохынкээ псынкэу юпшыгъа арагъээгъотын фае», — хигъенэфыкыгъ Къумпъыл Мурат.

Адыгэ Республикаем и Лышъхъе ипресс-къулыкъу Сурэтыр А. Гусевым тырихъигъ.

Нахыбэу аш зыкъыфэзигъэзагъехэр гъот макэ зиэхэр, сабынбэ зээри унагъохэр, пенсионерхэр арых. Ахэр къызынкээлъеутигъехэр япсэукээ амалхэр нахышыу афаашынхэу, зэхэтэжонкээ щынагъоу щыт унэхэм къачлашыжынхэу, ошъум зэшигъекъогъе унажхъэм иғъәцәкәжынкээ юпшыгъу къафхъунхэу ары. Чыгум

епхыгъе юфыгъом изэшохынкээ юпшыгъу къафхъунхэм нэбгыре заулэ къыкілъеутигъу.

А юфыгъохэм ашылхэр псынкээ зэшшуахъигъэх. Цыфхэр зыгъэгумэкыщтыгъе юфыгъо пстэумкы Къумпъыл Мурат муниципальнэ образованихэм япащхэм, Адыгэ Республикаем мыльку зэфыщтыгъицхэмкээ и Комитет пшъэриль гъэнэфагъэ-

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэр лъешэу гухэкышишхо юфыгъо Адыгэ Республикаем и Лышъхъе илъыкъоу Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм щылэ Беданэкъо Иляс Игорь ыкъом фэтхъаусыхэ ышыпху идуний зэрихъожыгъээм фэш.

Тиофшыгъо юфыгъо Аслын янэ идуний зэрихъожыгъээр гухэкышишхо тщыхъоу тыфэтхъаусыхэ. Дунаир зыхъожыгъээр Алхамын зишишлагъехэр зыфигъэбэгъоштхэм ашылхунэу, игупсэу къэнагъэхэм щылэкэшшу къаритинэу тафэльяло.

«Адыгэ макъэм» илофышээр.

Ильэс къэс къэлэеджаклохэм къахэхъо

2017 — 2018-рэ ильэсүкің еджэгъур зэрэргагъажыэрэм фэгъэхъыгъэ тхыгъэ къэдгъэхъазырыным фэш! тышылагъ Адыгэкъаләкің Чэтыжъ Маринэ зипәшә апэрэ гурыт еджапіэм. Ар кызыкъыхэтхыгъэри къэтон — Төуцожъ районым иеджәпі 12-рэ къалэм иеджәпі 5-рэ пштэмэ, мыш иапэрэ класс анахь кіләеджәкүабэ къеколлагъ.

ШІненгізэм и Мафэ мыш дахэу щыреклоктыг. Еджаплэм ищағу цыфхэр дээзэрэгъяафэхэрэп. Клэлэеджаклохэр дахэу фэпагъяэхэу, цыклюхэр апэ итхэу, нахь инхэр ақыб дэтхэу щагушхом щызэпэүтых. Ащ фэдиз цыфыр зыдэт щагур щынэгъончъяенным полицием илоғышшэхэр лынгэлэштыгъяэх.

Алэ я 11-рэ классыр къэзыгухштхэр дэгьюо еджэнхэу, зэтэгьо къералыгьо ушэтынхэр ифэшьуашэм тетэү атынхэу афэлъэуагъэх. Ахэм ауж лэгү төшхомрэ орэд макъэмрэ щагур къызэпагъаджээз апэрэ классым щеджэштхэр, алэрэ одыджыныр къызфытеоштхэу еджаплэм къеклонлагъэхэр пчэгум къыращэнхэу рагъажээ. Зэкэмки мыгъэ алэрэ классым къычэхъягъэр кілэлэцыкly 111-рэ. А пчъагъэр гъэрекло къычэхъягъэм нэбгырэ 36-кэ нахыб. Икыгъэе ильяс еджэгъум ахэр классиш хъущтыгъэхэмэ, мыгъэ алэрэ клас-сипл ял. Класс пэпчъ кілэлэцыкly 27 — 28-рэ ис. Ахэр езыгъэджэштхэ кілэеэгъаджэхэу афагъэнэфагъэхэр алэ итхэу пчэгум къыращэх.

—Чыгум кырашжэ.
Ехъул Саниет опытышко
зил күлэеъгадж. Апэ итэу,
кызызпльэкынэ, атеуплэпти-
хьэмэ, зыгорэхэр ариозэ кэл-
лэццыкүхэр кычыщых. Дахэу
фэпагъехэу, къехуугъери амы-
шэв, заплыыхъа аш-алъа-

къуацӏэхэр къарагъяло, шар гъепшыгъэу алыгъхэр пчегум рарагъэтлупщыхъэ, лъагъэкlyатехэн зи шылде спечух.

тэхэшь, зы чыпэ агээуцүх.
Джащ фэдэу яклассхэр пчэ-
гум кырыщаагъэх кэлээгъа-
джэхэу Шэуджэн Самэти, Хъэ-
комэ Эльмири, Къошк Мули-
їэти. Аш ыуж шїнэыгъэм и
Мафа фэгъэхныгэ мэфэж! ди-

дэгьоу шүүеджэнүүм, шлэнгээ
куухэр зэжкугъэгъотынүүм зэ-
рэфытэгъэпсүүхъагъэр. Сыди-
гъоки тиеджаплэ алэ итэү
кыирэкло. Сэгүгээ ауштэү щыты-
нэүү. Ашт фэшыхъат я 11-рэ
классыр къэзыгхыгъэхэм зэты-
гъо уштныхэмкэ балл 90-м
нэсэү къызэрхыхыгъэхэр, зэ-
кляри аштъэрэ еджаплэхэм

Кэлээгъаджэхэр, ны-тихэр ты-
зэкъотэу, къэлэ администра-
циер тиlэпьlэгъо ахэр гъэц-
кялъа зэрхүүшчар

**ХҮАТЭГЬҮН Налбай, Адыгэ-
Къалэ имэр.**

Квант-Имэр.
Аප ар Адыгэ Республикаем и Пышхъэ ишьтэрыльхэр пэлтэ гъэнэфагъэкэ зыгъец-кээрэ Къумпыл Мурат къэлэ-

егъаджэхэм, ны-тыхэм къафи-
гъэхъыгъэ шүүфэс тхылъым
къеджагъ, ильээсыкіэ еджэгүум
гъэхъэгъашүүхэр щашынэу, шлоу
шылэр къадэхъунэу, егъаджэн-
пүнүгъэмкіэ гүнэпкъаклэхэр
аштэнэу къафэлъэуагъ.

— Сэ сшхъэкэ ѿшьэрль шхъяаэу ѿфесльтытэжъырэр тиклэцыкыкүхэм гъэсэнгъэ дэгъу, шлэнгъэ куухэр ягъ-гъотыгъэним амалэу, клаучиаэу сиээр фэгъэорышлэгъэнир ары. Шъоры тызщыгугъырэр, шъоры тэ непэ юфэу тызпыльыр лъызыгъэкютэштыр, аш хэхью-нгъэ езыгъэшштыр. Сэри мы еджаплээм апэ кычлэкыгъэхэм сащыш. Арышь, сигуалэ шъуи-щыхъу яжкугъаомэ, дэгъоу шъуеджэмэ, олимпиадэхэм теклоныгъэхэр къащыдешшухымэ. Тхъэм псачунгъэ къышьует, шлоу ѿшылэр къыжкудэхъоу шъущегъяа. Тхъашьуюгъэпсэу, кэлэгъаджэхэр, ны-тыхэр, шъузэ-къотэу, шъукъыдготэу егъэджэн-плунгъэм хэхъонгъэхэр егъэ-шыгъэним шъузэрэпильым пае.

Джащ федэу мэфэк эзхахьэм кыышыгүчийнагаар, кэлэгэяджэхэми, кэлэседжакоюхэми ящихьоу алорэм харьжэхонэу, але рагъяхьунэу къафэльэуагаар район хыкумым итхаматэу Шумэн Байзэт, межрайон прокурорэу Пэрэныкъо Казбек, къалэм иветеранхэм я Совет итхаматэу Джэндар Мосэ, замом иветеранэу Кочик-Оглы Борисэ. Къалэм имэрэу Хятэгэу Налбый дэгьюо еджэхэрэм рэзэнгээ тхыльэу афигъашьошагъяхэр афэгушлозэ аритыхыгъяа.

Былъакъе кызыэрэштыгъа угъэ, еджапъем иапэрэ класс мыгъэ кычыкъа гъа яэр нэбгыри 111-рэ. Ахэм зэкъеми партиеу «Единэ Россием», Адыгэ Республикаем и Лысьвильхъэ ипшъэрьльхэр пъэльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцекъэрэ Къумпъыл Мурат ацъекъе апэрэ классым кла- гъэхэм яшухъафтнэу папкэ гъякъэрекъягъехэр аратыгъах.

ТҮҮКТЭРЭКЛГА ВЭХЭР аратын вэх.
ШЛЭНЯГҮМ «ИЛҮНКЛЫБЗЭ»
Хьтатэгүү Налбый апэрэ классын икілэлэджакло Уджыхуу
Андзаур ритыгъ. Аш ылж я 11-рэ классын исхэм апэрэ
классын щеджэцтхэм алапхэр алыгъэу пчэгур къаклухъээ

одындыктырып кытырағылуу
Кіләеджаклохэм шар гъэп-
щыгъязээр огум ратлупщыхаъзэх,
жъоғы чыжъякхэм афагъэкly-
тъэх. Апэрэ классхэм якіл-
лаеъгаджэхэм кіләццыкlyхэр
зыщеджэштхэ классхэм апэ-
рэу аращаъзэх.

НЭХЭЕ РЭМЭЗАН.

ШЭНЫГЬЭЛЭЖХЭР ЗРЕПХЫХ

Шлэнгэхэмкэ Дунэе Адыгэ Академиер
зызэхащагъэр мы мафэхэм ильэс 25-рэ хъугъэ.
Аш фэгъэхыгъэ зэlyukэ шышхъэlyum и 25-м
Надшык шыkyагъ.

Дунээ Адыгэ Академиер устав гээ-нэфагъэ илэү 1992-рэ ильэсым шышигъэум и 23-м зэхажагь, ильэс пчъагъэ хъульгъэу мэлажъэ. Мир дунээ шлэнэгъэ гупчэу ѵит ыкчи академическэ уштыхын къатхэу зэтэутыгъэхэу мэлажъэ, ильэс къэс игъунапкъэхэми заушъомбгыу. Дунээ Адыгэ Академием игеографие ины, Тыркуем, Сирием, Иорданием, Германием, США-м, Израиль, Голландием, нэмийгхэми ашыпсэурэ шлэнэгъэлжжэхэр мыш хэхъэх.

шлэнэгэлэжхэу хэгъэгу ээфэшхьафхэм арысхэр зэрэзэрихыхэрэр къэгү щыгэльжхэм къыхагъэшыг.

Хэбээ гъэнэфагъэу АМАН-м илэм тетэү мыш хэтыштхэр хадзыгъэх. Хэдэзынхэр шъяф шыкIэм тетэү reklokiy-gъex. Адыгэ Республиком щыщэү мы ильясым АМАН-м нэбгыртийн аштагь: философскэ шIэнныгъэхэмкэ докторэр АРИГИ-м ипащэү Лыlyужку Адамэр АРИГИ-м инаучнэ lofyishIey ГъукIэл! Зухраа.

Кээлгээн фае, АМАН-м иапэрэ вице-президентэу ильэсигбүрэ лэжьагтээ зэлвшаш! Эрэ бзэ шээнгээлэжьэу, филология шээнгээхэмкэ докторэу, АРИГИ-м идиректорыштыгьэу Бырсыр Батырбый. Академиет и Устав кызырлиоу, вице-президент Інаталэр зыыгыын зыльтээкыштыр АРИГИ-м илэшхъяэтет ары. Бырсыр Батырбый зэхахьэм кыышцуаг гухахьо хигьватэу илэнат! Э зэригьэцэклагьэр, тоф зыдишлагьэхэмий зэрафэрэзэр. Вице-президент Інаталэм АРИГИ-м ипащэу Лытуужьу Адам Иухагь.

Ильэсыкъеджэгъум

Ипэгъокъу

Шэнэгъэм и Мафэ епхыгъэ мэфэкл юфтхабзэхэр республикэм ит гъесэнгъэм иучреждениехэм ашыкъуагъэх.

Хабзэ зэрэхъуагъэ, Адыгэ им икъэралыгъо инспектор юфтхабзэхэр Александр Курпас зипсаунгъэ амалхэр зэшүүбэгъэ кэлэццыкъухэр зычэсчэ

еджэпэ-интернатым хъакъе макло. Зичэзыу зэлукэгъум кэлэдджаклохэр щигушууагъэх.

Іоныгъом и 1-мкэ инспектор юфтхабзэхэр Александр Курпас къафэгушуагъэ.

Гоогум щинэгъончъэу узэрэшьизеклон фаем ишапхъэхэр джыри зэ агу кыгъэкъуагъэх. Анахъеу гьогу зэпрыкъыпэхэм ашысакъынхэу, мэзэх уахтэм нэфынэр къэзытыре пкыгъохэр ящигъинхэм ахалхъанхэу ар къяджагъ.

Ипсалээ икъэхүм илэссыкъе еджэгъур къафэпсынкъенэу, псаунгъэ ялэнэу, дэгъо еджэнхэу ыкли гъогурыкъонам ишапхъэхэр амькуюнхэу Александр Курпас къафэлъэуагъэ.

«Апэрэ классым ихъагъэхэм ящынэгъончъэ зэпрыкъып!»

Джа цэрээ зиэ юфтхабзэх
Мыекъуапэ иеджаплэхэм
апэгъунэгъуо Къэралыгъо
автоинспекторхэм щизэхашагъ.
Лъэрсрыкло зэпрыкъыпэхэ
кэлэццыкъухэр нахыбэу
зыщизеклохэрэм еджаклохэм
ямакетхэр тырагъэууагъэх.

Лъэрсрыклохэр блэзмыгъэгъэгъэ водителхэм зэдэгущыгъуагъэр адашыгъэх, илэссыкъе еджэгъуррагъэжэжыгъэш, сакъынгъэ нахь къызхагъэфэнуу къяджагъэх.

Водителбэм ячээ къыщагъакъэмэ, къэцуухээ, апэрэ классым ихъагъэхэр зэрэблагъэхэрээр лэклэ къарагъэлгъэштэгъигъ.

Фэдэ юфтхабзэхэр гъесэнгъэм иучреждениехэм ягъунэгъуо бэрэ ашызэхашэцтых.

Адыгэим ипредприятие цыкъухэм амалышуухэр алэклэльых

2017-рэ ильэсэм иапэрэ мэзих Адыгэим ипредприятие цыкъухэм юфэу ашагъэм изэфхыссыжхэр Краснодарстатым къыхиутыгъ. Аш къызэргъэльгъорэмкэ, республикэм ит предприятие цыкъухэм амалышуухэр алэклэльых.

Предприятиехэм япроцент 57-м ехъум — сатышынным, процент 20-р — автотранспортным, мотоциклэхэм, унагъом щагъэфедэрэ пкыгъохэм ягъэцэкъэжын, процент 19,1-р — обработкэм фэгъэзэгъэ юфшаплэхэм, процент 16,1-р — пэзольтэшынным хещагъэх. Ильэсныком тельтигатагъэу предприятиехэм аутхэм ялэжэпкэ фонд сомэ миллиардрэ миллионы 183,4-м нэсигъ. 2016-рэ ильэсэм мыш фэдэ иуахтэе гъэшшагъэмэ, а къэгъэльгъоныр проценти 3,4-кэ нахыб.

Блэкыгъэ ильэсэм егъэшшагъэмэ, юфшаклохэм ягурт лэжжапкэ проценти 5,1-кэ нахыбэ хууѓэ ыкли сомэ 16844-м нэсигъ.

2017-рэ ильэсэм предприятие цыкъухэм (микропредприятиехэр хэмийтхэу) сомэ миллиард 16,1-рэ агъэзекъуагъ. 2016-рэ ильэсэм иапэрэ мэзих егъэшшагъэмэ, ар процент 31-кэ нахыб.

Агъэзекъуагъэм иструктурэ пштэмэ, процент 58,9-р — предприятиехэм ежхэм къыдамыгъэкъигъэу ашгэгээ товархэм, процент 41,1-р — ежхэм къыдагъэкъигъэхэм ыкли фэо-фашигъэ агъэцэкъагъэхэм ательтигатагъэх.

Сэнэхъатыкъэ зэрагъэгъотышт

Бээджашэхэм пшъэдэкъыжь ягъэхыгъэнимкэ федеральнэ къулыкъум и Гээорышаплэу Адыгэ Республиком щыэм иколониу N 1-м хуульфыгъэхэр дэнэм фэгъэсэгъэнхэм иамал иэхууѓэ. Хъапс зытыралхъэгъэ нэбгырэ 28-мэ Іоныгъом и 1-м къыщегъэжыагъэу еджэнэрэгъэжыагъэ.

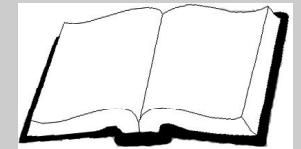
Ильэссыкъе еджэгъум ехъулэу училишыр юфшаплэ мастерскоимкэ зэтэргэгээхэйхэй, зэррэдэштхэ машинэхэр къашэфыгъэх ыкли агъэуцугъэх, джащ фэдэу электрическе шээжьыер, нэмийхэри алэклэльых.

Шапхъэу щыэхэм адиштэу мы сэнэхъатыр зэрагъэгъотынным мэзитфирэ феджэштых. А уахтэм къыклоц колонием дэсхэм шэклим ыкли зэрэдэхэрэ машинэхэм язэхэльхээ зэрагъэштэшт, кынишхозынымь пкыгъохэр адынхэм зыфагъэсэшт.

Зэклэмки 2017 — 2018-рэ ильэссыкъе еджэгъум Гээорышаплэм епхыгъэ училишхэм нэбгырэ 450-рэ ащарагъэджэшт. Непэрэ мафэм ехъулэу халпсам чэсхэм анахъеу къыхыре сэнэхъатхэм ашыщых сварщикир, автомеханикир ыкли автомобилхэр зыгъэцэкъэжыре слесарыр.

Бээджашэхэм пшъэдэкъыжь ягъэхыгъэнимкэ федеральнэ къулыкъум и Гээорышаплэу Адыгэим щыэм ипресс-къулыкъу.

Шэнэгъэм имэфэкл

Бэшлагъэп кэлэццыкъу ыгыпшэм къызэрэчэкъыхэрэм фэгъэхыгъэу Улапэ мэфэкл зэхахъэ зыщыагъэр. Нэбгырэ 14 хууѓэу дипломхэр къаратыжыгъэх. А мафэр мэфэкл шыпкъэ хууѓагъэ. Ежь сабийхэм, янэ-ятэхэм, еплыгъэхэм, кэлэццыкъу ыгыпшэм иофышэхэм шүкъэ агу къинэжыгъ.

Сыдэу гохъеу, гушуагъу щытыгъ мыхэм уяллыныр! Зэклэ дахэу фэпэгъагъэ. Тыгу къыдащэягъ орэхэмкэ, къашохэмкэ, езбырхэмкэ. Театрализованнэ къэгъэльэгъонуу «Радуга надежды» зыфиорэм хэтхэу, сабийхэм чынопсым изэрэшт, ихуугъэшгэ гъэшгээхонхэр къызэуахы. Джэгукэ гъэшгээхонхэм ахэлжьагъэх харьфхэр зэблэгъэууцкынным фэгъэхыгъэхэу, портфелир нахь пынкъеу зыгъэхъазырьштхым, таурыхъмэ ахэтхэр къашэнхэм яхылгагъэхэу. Сценкэ цыклоу «В стране Нехочух» зыфиорэри агу риҳыгъ. Мэфэклыр дахэу реклокыгъагъ. Кэлэплум гуфэбэнсигъэшхо ахэльэу сабийхэм къатагуущыгъэштэгъэх.

«Сабийхэр дунаим икъэгъагъэх!» зыуагъэм тэрээзу ыуагъ.

Сабийгъом мэхъанэшхо ил цыфым ишылэнгъэ гъогукъе, мыш къыщыре гэгъажэ шлоу, цыфыгъеу гъашэм къыщыздырихъакъыщтыр. Ашкэ кэлэплюхэм маклэп къарьоу, акылэу, уахтэу мыхэм аратырэр, ахэр гупшысакъэм, гультэе ялэним, жэбээ тэрэз агуулынным юфэу дашлагъэр. Шхъэхийгъеу кэлэплюхэм къауагъ «охътабэ темышэу мы шуульгъуухэрэм тарыгушхон тълэкъинэу зыкъызэуахынэу тащэгүгъы». Тхъэм еу! «Бэрэ піорэр мэхъу» alo.

Джы мары еджэгъу уахтэр шэнэгъэм и Мафэ къэсигъ. Мэкъэмэ дахэм цыфхэр зэфэшхэ. Еджэлээ пчээлүпэм дэжэ сабийхери, ны-тыхери, кэлэгэгъаджэхэри, хъакъэхэри щэжьотых. Мэфэклыр зезышэр Нэфынш Зуриет. Зэклэхэри анахъ зыщыгушууяхы, апэрэ классым къычлахъэхэрээр къырагъэблагъэх. Ахэр ялэрэ кэлэгэгъаджэу Гъубжээко Оксанэ Аслын ыпхум пчэгум къырецх. Сабийхэм іэгу афитеох. Еджаплэм ипащэу Хъуажъ Фатимэ Мурадин ыпхум гущыэ раты. Фатимэ зэклэми къафэгушуагъ, псаунгъеу дахэ ялэу, шэнэгъэ дэгъухэр агъотынэу, ильэс еджэгъу мафэ афэхъунэу афэлэуагъ.

Апэрэ классым исхэ зэрэхъуагъэр къаушыхатэу сабийхэм якъэгъэльэгъон тедэуугъ. Аш ыуж, еджаплэм зэрэшьхабзэ, еджэлэ къаушыххэм гъэсэгтхыдэкэ цыклюхэм закыфагъэзагъ.

Еланэ апэрэ одыджыныр къитеуи кэлэгэгъаджэ афэхъуагъ Оксанэ сабийхэр еджаплэм чищаагъэх.

Гъогу мафэ шүтхэх, тисабий цыклюхэр!

Пшыкъэнэ Май.
Улап.

ЕМКІУЖ Андзор:

Сыдэу тхъагъуа уадыгэныр!

Шу плътъгүрэ һофым гъехьа-
ть къылфихъяу, лъэпкыым иклэн
бгъебаеу, адыгэ шэн-хабзэхэр
къеухъумэгъянжамкэ пфэлъекы-
щтыр пишэу улэжъэным пае
къыхэпхыгъе сэнхэхьатым уфэ-
гъешыгъяу уштыын фае. Непэ
гущыгъеты тышфэхъуяа клалэм
ыгу риҳхъяу къыхихыгъе лъагъор
мафэу къычэкки, тиреспубли-
ке имызакъоу, нэмикл хэгъэ-
гүхеми ашызэльашаагь.

купым ар агу зэрэрихыгъе-
къыхэкіеу сыфаэмэ Москва
сишлэнгъэхэм ашыхэзгъэхъо-
амал зэрэсилэр сезыгъэджэгъ-
Теввэжым къызыраом, сэр-
анаах хъопсалгэу силягъэр арьт-
сян-сятэхэм къыздырағьашти
Ленкомым епхыгъе академие
Москва дэтым сыкlyагъ. Джы-
ри ээ синасып къыхыгъ –
театрэмрэ киномрэклэ режис-
сер цэрылоу Марк Захаровы

Андзор дипломым пае ыгъэ-уцугъэ спектаклэү «Анэр нэм фэд» («Сердце матери», Кайтов Сергей) цыфхэм льэшэу агу риҳыгъ, таурыхъым тэхыгъэу «Мышъэм ыкъо Батыр» театрэми, къуаджэхэми шъэм нахыбэрэ аашалъэгъугь. «Блэ-кыгъэм къэгъазэ илэп» («Ретро», Галин Александр) зыцэ спектаклэр КъБР-м итеатрэ анахь дэгъоу къыхигъэштыгъэхэм ашыщ, «Хъэпшшыпхэ» (Лутыжъ Борис) джыдэдэм анахь къызкIеупчIэхэрэ комедиу Къэбэртэе театрэм ирепертуар хэт. ЕмкIужым ткъош республикехэм ашигъэуцугъэ спектаклехэу «Лъышшэжъ» («Кровавая свадьба», Федерико Гарсия Лорка, Мыекуапэ), «Гупшыс» («Гъатхэм игукъэкIыжхэр», Лутыжъ Борис, Черкесск) Налщык тшогъэшшэйонэу тызэршяялтыгъэри зишушлагъэр Андзор.

Темир Кавказ къэралыгъо институтым икъелэгъаджэу, Адыгэ Республикаем искуствэхэмкэ изаслуженнэ йоышэшхоу, режиссерэу, сценаристэу Емкlyж Андзор гъехъагъэу илэхэр, илофшэн шъэфэу хэльхэр, имурадхэр зыфэдэхэр зэдьашэмэ тшлонгъоу упчэ заулэеттыр.

— Зэчыимрэ искусствэм-
ре пытэу зэпхыгъэх. Зэчы-
ир цыфым игукъэкхэр, игуп-
шысэхэр арымз, а гүпшисэ-
хэр гышлэм щыц зышырэр
искусствэр ары. О түри кын-
зэрбдэхъурэм гу лымытэн
пльэкхырэл. Уйлашгээ уфэз-
зыщэгъэ лягъом урыппльэ-
жьэу, режиссер сэнэхъатыр
кыхэзхынэу зэрэхъугъэм ты-
шыбгээгэозагъэма дэгъугъа.

— Сицикүгъом кыыштэгъэжъагъэу а сэнэхъатым сыйкэхъопсыщтыгъэ. Кином сепллызыхъукъэ, экраным кыгъельзэйорэ закъор арәп сльэгъущыгъэр, а хъулье-шлагъехэм лъапсэ афэхъугъэм, ахэр нэммык къэгъэльзяуакъэ ялэу цыфхэм алтыбъэлэсэн зэрэглэкъыщтым бэрэ сягупшисэцтыгъэ. Аш фэдизэу сыгу зыфещэгъэ сэнэхъатым сяти гу льитагъети, ежхэр зыфэягъэхэр юристэу е экономистэу сыхъунэу арыгъэми, сэ сызкэхъопсырэр аплрагъэшы, искуствэхэмкъэ къэралыгъо институтым ирежиссерскэ курсэу кызыэуахыгъакъэм сыйхъанэу сыйкъища. Ар синаасып къыххи, еджэныр езгэжъагъ. Клэлэгъаджэу тиагъэхэр театрэ режиссурэм хэшүүкыншхо фызилэхэу, сэд фэдэрэ упчын иджэуап зэбгъотыллэн плъекъыщтхэ Кулиев Борисрэ Теввэж Султанрэ. Институтыр кызысэух ужым Теввэжым ынааэ кыситетэу Шэуджэнцыкы Алый ыцээ зыхырэ Къэбэртэе драмтеатрэм «Анэр нэм фэд» зыфиорэ спектаклэр щызгъэуцугъ. Москва кыкыгъэ комиссием хэт тэр солжавын шэвэцуу хэлхээр эзгээшгэшгэйхэв.

— Уисэнэхъаткэ режиссерэу, актерэу *Москва лодыгышишьшувьщтыгъэ*, амал нахыби уицштыгъэ. Хэта е сэд Къэбэртэе-Бэлькъарым укъзыщэжыгъээр?

— Сиадыгасэ сыйкыышшэжыгыг Москва нахыбэ кыышыбдэхүүнэхэвхэдэг хүн, ау убзи, уильэлкын уихэкуи зыщыгъэгэйупшэхэу ахэм уапэлапчьеу упсэуны сэргкэ кын. Хымэ чыгуу уицшыхъукъэ, лъэпкэ зэхашээр нахынчийн кынчилжээ, а гупшисэм бэджихыым фэдэу узэхэулыгъо юфэу зыуж ситыр сихэку щысээ шээнэу, зэшлокъэу сиээр адигээжээ лъэпкын кынчилжээнэу, сицээ ныдэлъфыбээ згъэфедээ юсны шээнэу ары сыйкэхъопсыщтыгъэ. Аш пае Къэбэртэе-Бэлькъарым сыйкъюжи, театрэм ихуулжээ дожественэ пашэу Фырэ Рудольган ифтиныгъэкэе «Блэкыгъээ къэгэзэ илэп», «Мышьэм ыкын Батыр» зыфиорэ спектаклэхээ згъэуцугъэх. Етланэ Адыгэ Реджис публикэм культурэмкэ имини стрэцтгыгъэу Кыулэ Мыхъамэтрэ театрэм ихудожественэ пашээ зыщтыгъэ Шхъэлэхъо Светлааны

нэрэ сырагъэблагыи, Мыекъуапз спектаклитү щызгъэуцугъ.

— МьеңкүараЯ щығыбзұуцугъэ спектаклэ «Лышшәжъ» зы- фиорэм испанхәмрэ адыгэ- хәмрэ яшэн-зәхэтыккәхэр, якъэ- шьо зәхэтхэр адыгэ актерхэм кызызрашыгъэр, испан-адыгэ мәкъамәхэр сценәм кызыз-

Хъусен ипъесэ тэхыгээ комедиэу «Гошэмэдэ инысэхэдак!» зыфилоу Адыгейим щызгъеуцу-гъэр. Пъесэр гүшүлэ чанкэ тхыгээ. Пышнэо Iепэласэу, зэклэмэ зэлъашлэрэ Лосэн Тимур езгъэблагыи, мэ-къэмэ даххэмкэ спек-таклэр ыгъэкэрэкигь. Мыр къызтегущылэрэ тинепэрэ цыфхэм ящы-лак!, язэхтык!, пцыр бъэбагъомэ зэрарэу къыхын ылъэкыщтыр зыфэдизир, гуащхэмрэ нысэхэмрэ язэфыщи-тык!.

— Хэгъэгу зэфреш-хъафхэм арыс адигэхэр нахь зэпэблагьэ, бзэр нахь ухъумагъэ хъунхэмкіэ ильяс тлökым къехъуяа «Адыгэ псаль», «Адыгэ макь», «Черкес Хэку» зыфиорэ гъэзэтхэм зэхэт номерхэр къыда-гъэкы, театрэхэми юф зэрэзэдашээрэм тышыгъуаз. Ори

Емкүж Андзор къэбэртэе актерхэм ягъусэй («Хъэпашьыпхэ»).

мыхъуѓэр икабинет щызэхэт фыжыыштыгь. Актер ціерохэ Николай Карапенцовым, Дмитри Певцовым, Александр Абдуловым, Инна Чуриковам, Александр Збруевым сценэм Іоан зэрэщашиэрэм таќыригъэглъ щыгъе. Зэрэдунаеу щызэльтшашаа рэ режиссерым ильяситум къыситыгъе шэнгыгъэр институт гса мэхъу пломи хүщт. Режиссеры «Мосфильмэм» «Бедная Настя» «Гибелъ Империи» зыфиор фильмэхэм сацыхэлажки, актер сэнэхъятым шъэфэу хэлъяа хэри зээгъяшлагъэх.

— Уисэнхъаткэ режиссерэүи, актерэүи **Москва** юу щыгшэшүүтгэйгээ, амал на хьыби уйлэштгэйгээ. Хэта е сыйдаа **Къэбэртээ-Бэлькъярим** укъез зышэжьыгээр?

— Сиадыгасэ сыйкыыштэжэйгэ
Москва нахыбыэ кыыштыбдэхүн-
кли хүн, ау убзи, уильэлкын
уихэкун зыщыг бэгэгүүпшэхэй
ахэм уапэлапчээ упсэуны
сэргээ кын. Хымэ чыгуу ийн
зыхыукээ, льэпкэ зэхашлэр нах
кыыппкырэхэй, а гупшиясын
бэджыхын фэдэу уззехүүлэлт
лофэу зылж ситир сихэку щыс-
шлэнэу, зэшлоклэу сиээр адигэл
льэпкын кышшхьаланенеу, си-
ныдэлтэлфыбзэ згъэфедээ ло-
сшлэнэу ары сызкэхьольсынтын
гъэр. Аш пае Къэбэртээ-Бэлтээ
кьюрим сыйклюжи, театрэм ихуу
дожественнэ пашэу Фыре Рус-
льян ифитынгээкээ «Блэктигээр
къэгэзээ илэп», «Мышьэм ыкын
Батыр» зыфиорэ спектаклэхээ
згъэуцугъэх. Етланэ Адыгэ Рес-
публика мэдээлэлийн олон улсын
стрэштигээр Кынч Мыхамэттээ
театрэм ихудожественнэ пашэу
щытагээ Шхьэлэхьо Светлааны

рэшүүгээр бэдээмэ агу зэ-
рэрихыгээр кынцэлтийтэмэ,
Андзор, уитворчества анахь
льзэгэлэ иныр фэбгээшьо-
шанас тафа.

— Седжэ зэхүуми а пье-сэр згьеуунэй сехуапсэцтыгээ. Етланэ, үүж сзызехээм, испан-хэмраа адыгэхэмрэ язэхэтыхыкэли, ядунэетыхыкэли, яхбазхэмкли, ным фыштыыхыкэли фырялэмкли зэбгъодэлхынхэ умыльтэхынэу зэрэзэхьшырхэр лъэшэу згье-шэггуягээ. Сэ мы спектаклэмкэ нахыбыбуу къэзгъэльэгъонэу сзы-фиэягъэр зишхъэгъуси, зыкъо нахыжбы аукыгъе бзыльфыгъэм къыфэнэгъэ ильфыгъэ закъо зэртегуяхъэрэр, ным ыгу ихын-кырэ гупшысэхэм, игулаклэ клыачлэу ялэр ары. Ныр ныбжкы-кли, лъэпкыкли, динкли зэхадзы-рэп, ныр — ны. Аш ироль дахеу къышыгъ Хъалэштэ Саниет.

Къашъом лъэпкыым ихабзи ишени къыхэцы. Испан къашъом уеплтымэ, аль истырыгъэ, къызэршъохэрэм ипхъешағъэ, къызэдешъохэрэ клалэмрэ пшъашъэмрэ язэбгъодэтыкіе, уфай-уфэмыеми, адыгэ къашъор угу къагъэкы. Мэкъамэхэр зытхыгъэр пщынэо цэрылоу Черкесскэ щыщ Титов Тимур. Мы спектаклэр Черкесски, Налышки, Краснодари къашьидгъельзгъуағъ. «Наш Кавказский меловой круг» зыцэ фестивалым (Краснодар) ятлонэрэ чыныпэр къышихъи, «Ным ироль анахъ дэгъу» зыфилорэр Хъалэнтэ Саниет къыфагъешъошагъ. Фестивалэу «Театр. Чехов. Ялта» (Ялта) «Лъэпкыснечи» аныхъ дары суу шары суу.

сценэм анах дэгьоу щаъэу-
цугъэ классическэ драматур-
гие» зыцээр къышилэжыгь.
Цыфхэм лъэшшу агу рихыгь
txakloy, журналистэу Хъурмэ

*бъгэуцунэу узыгфэе пьесэр сы-
дэүщтэу кыхэлхыра? Ар сце-
нэм пыхыагъэ зэрэцхьурэр
сшюгъяшэгъон.*

— «Узэджэрэ пъесэр нэкэ умьтльэгүмэ, ар бъэуцуунэу ыуж уимыххэмэ нахышу» ыуагь Марк Захаровын. Аш фэдиз цыфмэ альэгүүцт пъесэр къы-хэпхын зыхыукэ, тхыгээм унэ-мыссыз, шууцэмрэ фыжьымрэ гъашэм щызэхэлфын пльэктэу уштын фае. Режиссерыр тхы-льым ыкыбу тель гупшысэр арэл зыптылынэу щытыр, нахь куоу чөгьеэбылтыххээльэ гупшысэхэр, купкээ илэр иакылкэ къыу-бытынхэр ишшээрэль.

— Андзор, джырэ нэс тэатрэм ирежиссерэу утиштывь-
гъэмэ, джы кинорежиссерэу зыкъэбгъэльэгъончу зыогъэ-
хъазыры. Киностудие Налцык
къызэрэштызэлүхгъэм тышы-
гъуаз, ащ къычэкъыгъэ юф-
шлагъэхэри тълэгъугъэх —
орэдхэмкэ тепхыгъэ клипхэр.
Джы кином зыфэбгъэзагь. Та-
пэкэ уимурадхэр къытэплю-
штха?

— Ильэситүү хүгүйзүү юф ешэл Налцык кызызээгүүсчүүгээ «Redreamedia» зыфиорэ киностудиэм. А пілтээм кырымбытэу операторхэр къедьэблэгъягъэх, зэрэтфэлтээкүү техникэр зэдьэпэшыгь. Сэ бэшлагыу кино тесхынэу сыйфягь. Сыкіхъопсыщтыгь тильэпкь ишылекіл-посзукіл, тичыналэе идэхагъэ зэкэмми язгъэлтэгүүнхэу. Сыда аш фэдэ гупшысэхэр сээзыгьешырэр? Москва сывыщэлэм, режиссерэу сезгъэблагъэштыгъэхэм Кавказым къикыгъэ шілэпхъэджашлэм, лыуукым ярольхэр ары кысфагъяшшуащтыгъэр. Ар сыгу къеоштыгъэ. Армырми, гупчэм щытырахыгъэ кинохэм кавказ лъэпкым къахэкыгъэхэр бзэджашлэху, зэрарышлэхуу кызызрагъялтаяштыгъэр лъяшэу гүхэл сщыхууштыгъэ. Сэ а еплыкілэр нэмымкіл лъэнныкьюкіл къэзгъэллэгъонэу сыйфай. Сифильмэ шязгъашл сшлонигуу адигэхэм язэхэтикіл, яльэпкь хабзэ зыфэдер, къералыгъом унашшоу ильым диштэу зэрэгсэухэрэр. Сэ бэрэ сэло: «Сыдэу тхъагыуа уадыгэнүүр!» Ар тилэжыгъякіл къэдгъяшылкъэжышшумэ, насылыгъяа сальыта.

Къэбэртэе-Бэлткъарым, Къэршээ-Щэрджэсым, Адыгейим, Москва ашыщых мыш хэтхэр. Зэкэри ясэнхъаткэ актерых, кэллэццыклоу хэтхэри актер студием клоэ заклэх. Джащ пае республикищми зэнэкъокбу ашырэзгъэкъокын, ролыр къээышынштхэри дгэнэфэгъахэх. Фильмэр зыщитетхырэр тиадыгэ чынальэрэ Москварэ.

— Кавказымрэ киномрэ.

*Мыхэм сыйд фэдэ зэфыщи-
тыкla ялэр. Сыда тичынальэ
щүтепхышуутыр, Голливудэп,
Индиеп, Москвад заралу?*

— Тиңбыл, москвай зырай?

— Тиңбыл, тиңбылхәр, тиңбүнегетыкіе, тихабзәхәр зәрәзәфемидәм фәдәкъабз тикинохәри зәфәрә хүнхә зәри-
мылъэкыщыри. Дунаири, аш щыпсәухәрәри къапштәхәмә, зәкіләри зәфемидә закіләх. Ары-
ба гъашәр гъәшәгъон, кіещыгъо зәпйт къәзышырәр. Голливуд изакъоп, зытетыхни, тезыхы-
ни тәри тиіләх. Пстәумә апәу сплытәрәр мурадәу тшығынхәр къылдәхъунхәр ары. Етланә фильмәм шұағъәу пыльыр, гу-
хәль дахәу тшығынхәр къельте-
гъощых, зәрәдунаеуи ашлогъә-
шәгъонану елдыштых.

— Тэрээ *къаплорэр*, Тхъэм
уигухэльхэр *къыбдэгъэхъух*,
Анзор.

— Тхъауегъэпсэу.
Дэгүүщылагъэр
НЭШЛЭПЫДЖЭ Замир.

Тыгъэнэбзый

Бжыхъэр, къеблагъ!

Тыгъэнапэу, гушоғуабэу, гъэбэжку заклэу бжыхъэр джыри къытфесэй. Мэфэ нэфым икъхъягъэ къышыкъа, чэцым игуатпэу зиушхугъ. Гупсэфыгъор

БЭРЭТЭРЭ Хьамид Бжыхъэр пкашъ

Бжыхъэр пкашъэр мэшшашъе, Дышъэр чыгым къешшашъе, Жъеу къыкъепшырэм зэрелъасашъ, Орэд макъеу зехесэхъ.

Зехесэхъ, зехесэхъ
Жъир дежьюю сиорэд,
Бжыхъэр нэфым фыхесэхъ,
Мэкъе лъагэу зысфефет.

Бжыхъэр пкашъэр зэрэшъабэу
Орэд макъэр орэшъаб,
Тыгъе бзыир зэрэфабэу
Джыри мэзым къыхэлаб.

къытфихъигъ, тигъехъагъэхэр щытэлъитэжъыхъ. Лэжэкло чанхэм яшыпкъагъ: коц дэгъу лъэпкъыр афэбэгъугъ, фышъхъэ лэжыгъэхэм-

кэ хамбарышхохэр аушъагъэхъ. Фабэр фэбэшхуагъэми, гъэм умышшэрэх кым зэрэмгъотыжъыщтыр зэхашшэу, псеольешхъем, нэмыххэми афэлэкъырэр зэрашшэштым анаэ тетыгъ. АР-м игъогухэр етлупшигъэу агъэцэкъэжъыхъ, еджэлишъэм ехъоу шъольтирым итхэм тыди зэфэдэу гъекъэжъын фэл-фэлхэхэр ашызшуахыгъэхъ, ящиковъ ясэшшахфхэр арагъэгъотыгъэхъ. Ахэм япчъхэр Іоныгъом и 1-м еджакъохэм къафыззэуахыгъэхъ. Анах гушуагъор мыйзэ аперэ классым къогъэ къэлэццыкъуухэм япчъагъэ зэрэххуагъэр, ахэр аперэ одыджын мэкъе жынчым шэнэгъэ льагъом аперэу зэрэтиришагъэхъар ары. Еджакъохэмки, къэлэгъаджэхэмки, ны-тыхэмки, еджаплэ пэпчъкъи ильэсыкъе

еджэгъур мэфэкъ ин. Егъэджэн-тэсэнгъэм хэти ишынгъэхэ мэхъянэхшо ил. Ар къагурыю Урысыешхоми, ти Адыгэ Республики тэсэнгъэм илофыгъохэр пыухъянчъеу сидигъууд дэгъоу ашызшохыгъэнхэм гүнэ ашыльфа. Къэлэгъаджэхъеми япшъэриль ин зыдашэ-жъеу, уахътэм зыдьрағаштэу иоф зэрашшэштым, лэужыкъэхэр гъогу зафэ тещэгъэнхэм пыльыхъ.

Бжыхъэр охтэ шлагъу: зафэу, тынчэу, гупсэфэу, ухетми уигуапэ ышшэу, мытхытхъеу, лъэнхъябэкъе къуатэу, зыуигъэззэнкъеу.

Орэд къэтэжъугъау

Тегугъоу тэ теджэ

Гүшүэхэр зыер **Тхъаркъохъо Мэджыд**
Орэдышьор — **Натхъо Джанхъот**

Классымэ тарысымэ,
Тегугъоу тэ теджэ.
Мэфэкъир къытфесымэ,
Орэдир тэгъаджэ.

Дэгъу дэдэу еджэу
Тхэтмэ такырэпплы.
Тикэлэгъаджэ
Разэу тэ къытхэпплы.

Урок ужи къэсы
Жъы къабзэм тыххъэ.
Джэгуплэм тынэсы,
Чэфим тызэрхъэ.

Школы щагур дахэу
Тэ тэгъэкъэрэакъ.
Пкышихъэ-мышхъэ чыгхэр
Садэу къэтэгъэкъы.

Чъяягъэп

Пшъэшшэжъые цыкъу гъэшшэгъонэу Даринэ ильэси 6-м тэклэу къеххуугъэ къодый, ау еджаплэм къоным ышуабэ дэшшэ. ышыпхъухэу я 3-рэ ыкъи я 6-рэ классхэм клохэрэм лъэшшэу яхъуасэ. Ешэ еджакъи, лъытакъи, пышысаби, усэхэри, зэ елпорэр пытэу ыгу реубытэ. Иклас къэшшон-зыкъэшшынэр, шыкъэшшо дэд. Шъхац къыххэ дах, уфэупцэ дэд. Чэчи мафи ны-тыхэм ялъэумэ, ялъэуэз еджаплэм чагъэхъаным къыригъэшшуагъэхъ. Ильэсыкъе еджэгъур къыфэмэгъэсэжъу аш ихъопсэ гушоғлағъэр къэлтэжъыгъуай. Джы мары зы чэцэ закъо тешшэжъимэ, неущ, сабыир къэлэдажакъо хъущт, еджэпэ пчъшхъялум зэпьрыкъищт.

Зэрэхабзэу, пчыхъэр сыххатыр 10-хэм адэжь пшъэшшэжъиер зэрэбэнэу тэуплэпхъээзэ агъэгъолыжъыгъ, ежыри ынэхъэр пытэу зэтэрилгъуагъэхъ псынкъэу мэфакъэр къэсийнм шыгъуагъэ. Ау ылэклэ фэдэу пэшшхъягъыр гупсэфыгъэп, чэшчери шымыкъо тесым фэдагъ. Апэрэ атэкъэ югъум, чэцым сыххатыр 12 — 1.00-м адэжь, цыкъур къэлтэгагъ:

— Мам, сифап шлэхэу, — ело.

Ныр зэ къызшылтэтигъ, ау сыххатым зеплэйм, хъурэм гу льти, едэхашы пшъэшшэжъиер гыгъэгъолыжъыгъ. Сыххатиту горэ тешлэгъэу джыри Даринэ унэ пчэгум ылиту ыгчанэ итхэу къицуагъ. Чынэм анах илэшшуагъор алэпихыгъэми, бынныр щхым зэтэречы, зэ нэф къэрэшни нахьыбэ фэежхъэ. Агъэгъолыжъыгъ.

Нэф шыгътэ. Мэфэкъ мэфакъэр къэсигъ. Унагъор къызэхэдэжагъ, етлупшигъэу Саиди, Аиди загъэхъазыры. Ным пчэ-

дыхъышхэр къафытырэгъэуцо. Ятэу Пшымафэ пшъэшшэ анахыкъэм икъэмийтэгъуакъэ зыфихын ышшэрэп, еплъакъомэ, инысхъапшхо дахэ пытэу ыгыгъэу мэччые, макъеу югушууки, пкыхъаплэ ельэгъоу къычэкъын.

«Анахыкъэр анах клаас алоба, тир Даринэкъ къаигъэ, тлүри лъэшшэу зэфэшагъ, «сыххатыкъо горэкъ къэзгээтэдэжъин» ылозэ, Пшымафэ исабыхъэм псаунгыгъэ ялэнэу ыкъи непэ аперэу еджаплэм клоэрэ Даринэ лъэпэ мафэ ыдзынэу гукъе афиуагъ.

Иоф цыкъу щыгъэп...

Къэзанэкъо Джэбагъ ялъэгъунэу, акъыл къэрахынэу, еджэн-джешшынхэу пшитту чыжъеу къикъи къэкъуагъэхъ. Джэбагъ э иунэ къагъоти зыкъэупчэхъем, къарауагъ:

— Шъузым игъусэу бжыхын егъэтэшхъэшь хатэм хэс.

— Олахъэ, шъузым бжыхын дэзгээтэшхъэу хатэм хэсэйм акъыл къэрысхъыт clou сэ зыгысмыгъэкъин, — ылуу, зыпшыр къидэкъыжыгъ.

— Мощ фэдиз къэскүгъэу, сидэу щитми, зэсмыгъэльэгъоу олахъэ сымыкъожын, — ылуу, адэрэ еблэгъагъ.

— Хъакъэ уил, Джэбагъ! — зыралом, хатэм къыхэкъыжы хъакъэшшым къуагъ.

Хъакъэм игъусэу зэригъээжъыгъэр Джэбагъ риуагъ.

— Адэ пстэуми чэзыу я. Сэри сисабынгъом чышым сытесэу синьбджэгъу цыкъумэ сахэтэгъ. Нахь ин сыйзэхъум, шым сыйтесэу силэгъумэ ашээрэр адэсшыагъ: пхъэлэшшэкъыр сыйгъэу сыйжъагъ, гъупчъэр сыйгъэу сыйхыгъ, щэмэдж сыйгъэу мэкъу сеягъ. Жъы сыйзэхъум, слъэкъыжырэр арышь, шъузым бжыхын дэсшшэ. Иоф цыкъу щыгъэп, лы цыкъу мыхъумэ, — ылуагъ Джэбагъ.

Хырыххыхъээр

Уеплымэ, къиоплъижъы.

(Гъундж.)

Хъаджыгъэ нэклэ, дэпкъ еклюжъ.

(Щыбз.)

Тикон цыкъу лы из.

(Хъакъустэл.)

Нэклиубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

